

Generell informasjon

Ferd er et familieeid norsk investeringsselskap som satser på verdiskapende eierskap i virksomheter og finansielle investeringer. I tillegg til den kommersielle virksomheten har selskapet et omfattende engasjement innenfor sosialt entreprenørskap. Ferd AS har hovedkontor i Strandveien 50, Lysaker.

Ferd er eiet av Johan H. Andresen med familie. Andresen er styrets leder. Selskapets regnskaper for 2016 ble vedtatt av styret 10. mai 2017.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Ferd AS avlegger selskapsregnskapet i samsvar med Regnskapslovens § 3-9 og Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder.

Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelse av selskapsregnskapet. Regnskapsprinsippene er konsistente for like transaksjoner i alle presenterte perioder, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

Investeringer i datterselskaper

Datterselskaper er selskaper der morselskapet Ferd AS direkte eller indirekte har kontroll. Ferd har kontroll over en investering dersom Ferd har beslutningsmakt over foretaket som det er investert i, er eksponert for eller har rettigheter til variabel avkastning fra foretaket, og samtidig har mulighet til å bruke denne beslutningsmakt over foretaket til å påvirke den variable avkastningen.

Datterselskaper klassifiseres som anleggsmiddel i balansen og måles til virkelig verdi. Verdiendringer på datterselskapene, løpende avkastning som utbytter og gevinst eller tap ved realisasjon av datterselskaper føres som netto driftsinntekt i resultatet.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper er selskaper der Ferd har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse innebærer at Ferd tar del i strategiske avgjørelser om selskapets økonomi og drift uten å ha kontroll over disse avgjørelsene. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der Ferd har mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital.

Felleskontrollert virksomhet foreligger når virksomheten er regulert ved avtale som krever enstemmighet mellom deltakerne ved strategiske, finansielle og operasjonelle beslutninger.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet innregnes til virkelig verdi med verdiendringer over resultat og klassifiseres som omløpsmidler i balansen. Verdiendringer på investeringene, løpende avkastning som utbytter og gevinst eller tap ved realisasjon av investeringene føres som netto driftsinntekt i resultatet.

Salgsinntekter

Selskapets salgsinntekter stammer i hovedsak fra levering av tjenester til andre selskaper i samme konsern og andre nærstående parter. Inntekter ved tjenestesalg regnskapsføres etter hvert som tjenesten utføres, så fremt fremdrift i leveransen og tilhørende inntekter og kostnader kan måles pålitelig.

Salgsinntekter vurderes til virkelig verdi av vederlaget og presenteres netto etter fradrag for rabatter, merverdiavgift og andre typer offentlige avgifter. Salgsinntekter presenteres som Andre inntekter i resultatet.

Omregning av utenlandsk valuta

Regnskapet presenteres i norske kroner (NOK) som er den funksjonelle valuta til Ferd AS. Transaksjoner i utenlandsk valuta innregnes og måles i NOK på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til NOK basert på balansedagens kurs. Gevinst og tap som følge av valutakursendringer innregnes i resultatet.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter utgjør en vesentlig del av Ferd's balanse og er av vesentlig betydning for selskapets finansielle stilling og resultat. Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når selskapet blir part i instrumentets kontraktmessige forpliktelser og rettigheter. Alle finansielle instrumenter henføres til en av følgende kategorier, i samsvar med IAS 39, ved første gangs innregning:

- 1) Finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi og endringer i verdi inngår i resultatet
- 2) Utlån og fordringer
- 3) Finansielle forpliktelser

Finansielle instrumenter klassifiseres som eiet for handelsformål og inngår i kategori 1. Derivater klassifiseres til handelsformål og som omløpsmidler. Balanseført verdi av rentederivater balanseføres som Renteinvesteringer.

Klassifisering av finansielle instrumenter til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet i samsvar med IAS 39 kan også gjøres i henhold til "virkelig verdi opsjonen" i IAS 28.18. Instrumentet må ved førstegangs innregning vurderes til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet og tilfredsstillende visse kriterier. Det sentrale grunnlag for anvendelse av "virkelig verdi opsjonen" er at en gruppe finansielle eiendeler og forpliktelser forvaltes på grunnlag av virkelig verdi og at ledelsen vurderer inntjeningen etter samme prinsipp.

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller bestemte betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Utlån og fordringer presenteres som kundefordringer, andre fordringer samt bankinnskudd i balansen.

Finansielle forpliktelser som ikke faller inn i kategorien eiet til handelsformål og som ikke vurderes til "virkelig verdi over resultatet" er klassifisert som andre forpliktelser. Leverandørgjeld og andre forpliktelser blir klassifisert som kortsiktig dersom gjelden forfaller innen ett år eller inngår i den ordinære driftssyklusen. Gjeld som har oppstått ved bruk av Ferd's lånefasilitet presenteres som langsiktig gjeld dersom Ferd både har mulighet til og intensjon om å rullere gjelden mer enn 12 måneder.

Innregning, måling og presentasjon av finansielle instrumenter i resultat og balanse

Kjøp og salg av finansielle instrumenter regnskapsføres på avtaletidspunktet, som er den dagen selskapet forplikter seg til å kjøpe eller selge instrumentet. Finansielle instrumenter fjernes fra balansen når de avtalte rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller overføres til en annen part. Tilsvarende fjernes finansielle instrumenter fra balansen når selskapet i hovedsak har overført risiko og gevinstpotensialet ved eierskapet.

Finansielle instrumenter til "virkelig verdi over resultatet" innregnes ved anskaffelse til verdi notert i markedet på balansedagen eller beregnet på grunnlag av målbare markedsforhold på balansedagen. Transaksjonsutgiftene resultatføres. I påfølgende perioder måles instrumentene til virkelig verdi i henhold til markedsverdi eller ved bruk av anerkjente beregningsmetoder. Verdiendringer innregnes i resultatet.

Utlån og fordringer måles ved første gangs innregning til virkelig verdi tillagt direkte transaksjonskostnader. I senere perioder måles eiendelene og forpliktelsene til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode, fratrukket eventuelt verdifall. Avsetning for verdifall gjøres for faktiske og mulige tap på krav. Ferd gjennomgår regelmessig utestående fordringer og utarbeider estimater for tap som danner grunnlag for de regnskapsmessige avsetningene. Tap ved verdifall på utlån og fordringer innregnes i resultatet.

Finansielle forpliktelser klassifisert som andre forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode.

Gevinst og tap ved realisasjon av finansielle instrumenter, endringer i virkelig verdi samt renteinntekt resultatføres i den perioden de oppstår. Utbytteinntekter og konsernbidrag innregnes året før de vedtas på generalforsamling. Det samme gjelder skatteeffekt av slike transaksjoner. Netto inntekter knyttet til de finansielle instrumentene klassifiseres som driftsinntekter i resultatet.

Finansielle derivater og sikring

Ferd kan benytte finansielle derivater for å redusere det økonomiske tapet ved ugunstige bevegelser i valutakurser eller renter. Derivatene blir regnskapsført som finansielle instrumenter til virkelig verdi og verdiendringer inngår i resultatet. Ferd praktiserer ikke sikringsbokføring i selskapsregnskapet.

Skatter

Skattekostnaden i resultatet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Skatt på poster ført mot Andre inntekter og kostnader i oppstillingen av totalresultatet (OCI) er også ført mot totalresultatet. Skatt på poster knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden blir beregnet i samsvar med de lover og regler som er vedtatt av skattemyndighetene på balansedagen. Betalbar skatt for perioden beregnes basert på skattegrunnlaget, som avviker fra Resultat før skatt på grunn av resultatposter som kommer til inntekt eller fradrag i en annen periode (midlertidige forskjeller) eller resultatposter som aldri kommer til beskatning (permanente forskjeller).

Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi av eiendeler og gjeld samt skattevirkninger av underskudd til fremføring på balansedagen.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil foreligge slik at de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes. Ved beregning av utsatt skatt og utsatt skattefordel benyttes vedtatte skattesatser ved slutten av rapporteringsperioden og nominelle beløp. Utsatt skatt og utsatt skattefordel innregnes netto når det foreligger juridisk rett til å motregne eiendeler og forpliktelser, og selskapet er i stand til og har til hensikt å gjøre opp skatteforpliktelsen netto.

Varige driftsmidler

Investering i varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, med fradrag for akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet. Påfølgende utgifter knyttet til driftsmidlet balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler vil tilflyte selskapet og utgiften kan måles pålitelig, mens løpende vedlikehold resultatføres.

Varige driftsmidler avskrives systematisk over eiendelens utnyttbare levetid, normalt lineært. Dersom det finnes indikasjoner på at et driftsmiddel har falt i verdi, blir driftsmidlet testet for nedskrivninger.

Nedskrivninger

Varige driftsmidler vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi.

Ved vurdering av verdifall, beregnes eller estimeres først eiendelens gjenvinnbare beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Virkelig verdi fratrukket salgsutgifter er det beløp som

kan oppnås ved salg av en eiendel i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, med fradrag for salgsutgifter. Bruksverdi er nåverdien av fremtidige kontantstrømmer som forventes å skapes av fra en eiendel eller en kontantgenererende enhet.

Dersom balanseført verdi overstiger gjenvinnbart beløp, resultatføres differansen som nedskrivning. Nedskrivninger reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Leieavtaler

Leieavtaler behandles enten som operasjonelle eller finansielle leieavtaler basert på det reelle innholdet i avtalene. Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap blir overført til leietaker, klassifiseres som finansielle leieavtaler. Ferd AS har for tiden kun leieavtaler klassifisert som operasjonelle.

Leievederlaget i operasjonelle leieavtaler resultatføres løpende og klassifiseres som andre driftskostnader.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige og lett omsettelige investeringer med inntil 3 måneder løpetid. Bundne midler inngår også her. Trekk på kassekreditt er i balansen presentert som kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner. I kontantstrømoppstillingen er trekk på kassekreditt inkludert i kontanter og kontantekvivalenter.

Pensjonskostnader og pensjonsmidler/-forpliktelser

Ytelsesbaserte ordninger

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonen fastsettes normalt som en andel av den ansattes lønn. Selskapets netto forpliktelse fra ytelsesbaserte pensjonsordninger er beregnet separat for hver plan. Forpliktelsen beregnes av aktuar og er et estimat på framtidige ytelser som ansatte har opptjent på balansedagen som følge av deres tjeneste i inneværende og tidligere perioder. Ytelsene er neddiskontert til nåverdi redusert med virkelig verdi av pensjonsmidler.

Den delen av periodens netto pensjonskostnad som består av årets pensjonsopptjening, avkortning og oppgjør av pensjonsordninger, planendringer samt periodisert arbeidsgiveravgift, inkluderes i lønnskostnader i den perioden den ansatte har jobbet og dermed opptjent pensjonsrettighetene, mens netto rentekostnad på pensjonsforpliktelsen fratrukket forventet avkastning på pensjonsmidlene, resultatføres som finanskostnader i samme periode. Positive og negative estimatavvik føres som andre inntekter og kostnader i totalresultatet i den perioden de er identifisert.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid når endringene ikke er innvunnet umiddelbart. Gevinster eller tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet når avkortningen eller oppgjøret inntreffer. En avkortning inntreffer når selskapet vedtar en vesentlig reduksjon av antall ansatte som omfattes av en ordning eller endrer vilkårene for en ytelsesbasert pensjonsordning slik at en vesentlig del av nåværende ansattes fremtidige opptjening ikke lenger kvalifiserer til ytelser eller bare kvalifiserer til reduserte ytelser.

Innskuddsbaserte ordninger

Forpliktelser til å yte innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger innregnes som kostnader i resultatet når de ansatte har ytt tjenester som gir dem rett til innskuddet.

Avsetninger

Selskapet regnskapsfører avsetninger når det eksisterer en forpliktelse som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør og forpliktelsens størrelse kan måles pålitelig. Beløpet som innregnes som regnskapsmessig avsetning er beste estimat på balansedagen for vederlaget som vil kreves for å gjøre opp forpliktelsen, diskontert til nåverdi dersom effekten av diskontering er vesentlig.

Utbytte

Utbytte og utdeling av konsernbidrag som foreslås av styret, klassifiseres som kortsiktig gjeld i regnskapet, i samsvar med unntaksregelen i "Forskrift om forenklet regnskapsstandard" § 3-1 1. ledd nr 4, gitt i medhold av Regnskapslovens § 3-9.

Driftssegmenter

Ferd avlegger segmentrapportering i samsvar med IFRS 8. Ferd er et investeringsselskap og selskapets ledelse fatter beslutninger, følger opp og evaluerer beslutningene basert på verdiutviklingen og virkelig verdi på selskapets investeringer. Ferd skiller mellom forretningsområdene basert på investeringstype / mandat, kapitalallokering, ressursallokering og risikovurdering.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen presenterer selskapets faktiske inn- og utbetalinger for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis den ordinære driften, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten.

Nærstående parter

Parter anses å være nærstående hvis en part har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse ovenfor den annen part. Parter er også nærstående dersom de er underlagt tredje persons eller foretaks felles kontroll, eventuelt hvor den ene parten er underlagt betydelig innflytelse og den andre felles kontroll. En person eller et nært medlem av en persons familie er nærstående dersom vedkommende har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket. Selskaper kontrollert eller under felles kontroll av nøkkelpersoner i ledelsen anses også som nærstående parter. Alle transaksjoner mellom nærstående parter gjennomføres i henhold til etablerte avtaler og prinsipper.

Nye regnskapsstandarder etter IFRS

Regnskapet er avlagt etter standarder utgitt av International Accounting Standards Board (IASB) og International Financial Reporting Standards - Interpretations Committee (IFRIC) som har ikrafttredelse for regnskapsår som starter 1.1.2016 eller tidligere.

Nye og reviderte standarder som er tatt i bruk av Ferd med virkning fra regnskapsåret 2016:

Ferd har ikke implementert nye standarder i 2016.

Nye og reviderte standarder som ikke tatt i bruk av Ferd:

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 vil erstatte dagens IAS 39. Prosjektet er delt opp i flere faser. Første fase omhandler klassifikasjons- og målereglene. Klassifikasjons- og målereglene for finansielle forpliktelser i IAS 39 videreføres i all hovedsak. Bruk av amortisert kost og virkelig verdi videreføres som grunnlag for måling. Konkrete definerte instrumenter får krav om måling til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer ført mot utvidet resultat. Alle øvrige instrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.

Fase 2 omhandler nedskrivning av finansielle instrumenter, og med endringene følger en vridning fra å gjøre avsetninger for påløpte tap til forventede tap. Med den nye standarden er det altså ikke lenger behov for en konkret tapshendelse for at det skal gjøres avsetning for kredittap. Det skal gjøre avsetninger for estimerte tap og endringer i disse estimatene skal også løpende resultatføres. Endringen vil særlig ha konsekvenser for banker og utlånsvirksomheter.

Fase 3 omhandler sikringsbokføring, og reglene i IFRS 9 er betydelig mer fleksible enn i IAS 39. Flere typer instrumenter kvalifiserer som sikringsinstrumenter, flere typer risiki kan sikres, og ikke minst er de strenge effektivitetskravene i IAS 39 lempet på. I stedet for å teste effektiviteten er det i IFRS 9 innført et prinsipp om en kvalitativ økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrument, sikringsobjekt og risiko. Til gjengjeld er det innført flere notekrav knyttet til foretakets sikringsstrategi.

Implementeringsdato for IFRS 9 er satt for regnskaper som starter 1.1.2018. Ferd vil anvende IFRS 9 først når den blir pliktig. Ferd forventer ikke å påvirkes av implementeringen av standarden i vesentlig grad.

IFRS 15 Inntektsføring

IFRS 15 er en felles standard for regnskapsføring av inntekter fra kunder og erstatter IAS 18 Driftsinntekter, IAS 11 Anleggskontrakter, IFRIC 13 Kundelojalitetsprogrammer, IFRIC 15 Avtaler om bygging av fast eiendom, IFRIC 18 Overføring av eiendeler fra kunder og SIC 31 Byttehandel vedrørende reklametjenester. IFRS 15 omhandler kun inntekter fra kontrakter med kunder. Inntekter knyttet til gjelds- og egenkapitalinstrumenter som tidligere var omfattet av IAS 18, er nå lagt under IAS 39 (og IFRS 9 når implementert).

Hovedprinsippet i IFRS 15 er at innregning av inntekter skal gjøres på en slik måte at inntektsføringen gir et riktig bilde av hvordan vederlag for leveranse av varer og tjenester tilflyter foretaket. IFRS 15 innfører en fem-trinns modell for inntektsføring, hvor kundekontrakter skal identifiseres og dekomponeres i separate leveringsforpliktelser som skal prises og innregnes separat.

Standarden har fått ikrafttredelse for regnskapsår som begynner 1. januar 2018. Ferd AS har som investeringsforetak svært begrenset med inntekter fra kundekontrakter og forventes ikke å påvirkes av implementeringen av standarden i vesentlig grad.

IFRS 16 Leieavtaler

IFRS 16 erstatter eksisterende IFRS-standard for leieavtaler, IAS 17 Leieavtaler. IFRS 16 angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om leieavtaler for begge parter i en leieavtale, dvs. kunden (leietager) og tilbyder (utleier). Den nye standarden krever at leietager innregner eiendeler og forpliktelser for de fleste leieavtaler, noe som er en vesentlig endring fra dagens prinsipper. For utleier viderefører IFRS 16 i det alt vesentlige eksisterende prinsipper i IAS 17. I tråd med dette skal en utleier fortsette å klassifisere sine leieavtaler som operasjonelle eller finansielle leieavtaler, og regnskapsføre disse to typene leieavtaler forskjellig.

Standarden har fått ikrafttredelse for regnskapsår som begynner 1. januar 2019. Standarden forventes ikke å ha vesentlige konsekvenser for Ferd AS.

NOTE 2 ESTIMATER OG SKJØNNMESSIGE VURDERINGER

Ledelsen har benyttet estimater og forutsetninger ved utarbeidelsen av regnskapet. Dette gjelder for eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og noteopplysninger. Estimater og forutsetninger som er lagt til grunn for verdsettelse er basert på historisk erfaring og andre faktorer som vurderes å være relevante for estimatet på balansedagen. Estimatenes kan avvike fra faktiske resultater. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår.

Hovedpostene hvor estimater vil ha stor innvirkning på regnskapsførte verdier er omtalt under. Metode for estimering av virkelig verdi på finansielle eiendeler er også beskrevet under.

Ferd er av den oppfatning at estimatene på virkelig verdi reflekterer rimelige estimater og forutsetninger for alle vesentlige faktorer som partene i en uavhengig transaksjon forventes å vektlegge, inkludert de faktorer som har innvirkning på forventet kontantstrøm, og av graden av risiko forbundet med disse.

Fastsettelse av virkelig verdi på finansielle eiendeler

Ferds balanse består av en stor andel finansielle eiendeler som bokføres til virkelig verdi. Måling til virkelig verdi av de finansielle eiendelene vil i ulik grad være påvirket av estimater og forutsetninger knyttet til blant annet fremtidige kontantstrømmer, avkastningskrav og rentenivå. Det er størst usikkerhet knyttet til fastsettelse av virkelig verdi på de unoterte finansielle eiendelene.

Noterte aksjer og andeler

Virkelig verdi av finansielle eiendeler som omsettes i aktive og likvide markeder fastsettes til noterte markedspriser på balansedagen (markedets offisielle sluttkurs), og verdifastsettelsen innebærer således begrenset estimatusikkerhet.

Unoterte aksjer og andeler

Posten "Unoterte aksjer og andeler" består av unoterte aksjer og investeringer i Private Equity fond. Virkelig verdi estimeres ved hjelp av anerkjente verdsettelsesmodeller. Bruken av disse modellene krever innleggelse av data som dels består av noterte markedspriser og dels estimater om fremtidig utvikling, samt vurderinger vedrørende en rekke faktorer som eksisterer på balansedagen.

Hedgefond

Hedgefondene er eksternt forvaltet. Ferd mottar månedlige, kvartalsvise eller halvårlige estimater på virkelig verdi fra forvalterne. Estimatenes blir etterprøvd av uavhengige administratorer. I tillegg utøves det en rimelighetsvurdering av fondenes samlede avkastning mot referanseindekser.

Renteinvesteringer

Virkelig verdi av renteinvesteringer verdsettes ut fra noterte markedskurser. Dersom det ikke finnes markedskurser på renteinvesteringen, verdsettes renteinvesteringen i samsvar med prismodeller basert på gjeldende rentekurve og eksterne kredittrater.

Derivater

Virkelig verdi av derivater verdsettes ut fra noterte markedskurser. Der markedskurs ikke er tilgjengelig, beregnes verdien utfra gjeldende rentekurve og andre relevante faktorer.

Fastsettelse av virkelig verdi på datterselskaper med eiendommer

Ferd har datterselskaper med eiendommer som verdsettes til virkelig verdi. Virkelig verdi fastsettes til neddiskontert verdi av fremtidige kontantstrømmer og estimatet vil være påvirket av forventede fremtidige kontantstrømmer og avkastningskrav. Hovedprinsippene for fastsettelse av kontantstrømmer og avkastningskrav er beskrevet under.

Fremtidige kontantstrømmer baseres på følgende forhold:

- Eksisterende kontrakter
- Forventet fremtidig utleie
- Forventet ledighet

Avkastningskravet fastsettes til risikofri rente tillagt risikopremie for eiendommen. Risikopremien baseres på:

- Beliggenhet
- Standard
- Forventet markedsutvikling
- Leienivå sammenlignet med resten av markedet
- Kvalitet på leietakers soliditet
- Eiendomsspesifikk kunnskap

Dersom det er gjort transaksjoner av sammenlignbare eiendommer nært opp mot balansedagen, benyttes disse verdien som en kryssreferanse for verdsettelsen.

Næringseiendommer som ikke er utleid og eiendommer som inngår i utbyggingsprosjekter verdsettes normalt ved uavhengig takst.

Fastsettelse av virkelig verdi på finansielle datterselskaper og datterselskaper eid av forretningsområdet Ferd Capital

Ferd AS eier investeringer indirekte gjennom datterselskaper som er holdingselskaper for disse investeringene. Virkelig verdi av disse datterselskapene er verdsatt til bokført verdi av egenkapitalen, for deretter å justere for ikke bokførte verdiendringer på de underliggende investeringene. De underliggende investeringene er verdsatt etter de samme prinsipper og metoder som Ferd AS' direkteinvesteringer.

NOTE 3**DRIFTSSEGMENTER**

Ferd avlegger segmentrapportering i samsvar med IFRS 8. Ferd er et investeringsselskap og selskapets ledelse fattet beslutninger, følger opp og evaluerer beslutningene basert på verdiutviklingen og virkelig verdi på selskapets investeringer.

Ferd har fire kommersielle forretningsområder:

Ferd Capital er en langsiktig investor som arbeider aktivt med selskapene i eierperioden for å sikre en best mulig verdiutvikling. Ferd Capital består av tre mandater: Ikke-børstnoterte selskaper, børstnoterte selskaper og Special Investments.

Ferd Capitals største investeringer per 31.12.2016 er:

- Elopak (100,0 prosent eierandel) er en av verdens ledende leverandører av emballagesystemer for flytende næringsmidler. Med en organisasjon og samarbeidspartnere i mer enn 40 land, selges og markedsføres selskapets produkter i over 100 land.
- Aibel (49,4 prosent eierandel) er en ledende leverandør til internasjonal oppstrøms olje- og gassindustri med fokus på norsk sokkel. Selskapet står for drift, vedlikehold og modifikasjoner av offshore- og landbaserte anlegg, og leverer også komplette produksjons- og prosessanlegg.
- Interwell (58,1 prosent eierandel) er en ledende norsk leverandør av høyteknologiske brønnverktøy til den internasjonale olje - og gassindustrien. Selskapets viktigste marked er norsk kontinentalsokkel, men har i de senere årene etablert en tilstedeværelse i flere viktige markeder internasjonalt.
- Swix Sport (100,0 prosent eierandel) utvikler, produserer og markedsfører skismøring, staver, tilbehør og tekstiler til sport og aktiv fritid. Selskapet har en omfattende virksomhet i Norge og utlandet.
- Mestergruppen (78,4 prosent eierandel) er en ledende aktør i det norske byggevaremarkedet med fokus på den profesjonelle delen av markedet. Selskapets virksomhet omfatter salg av byggevarer, tomte- og prosjektutvikling og hus- og hyttekjeder.
- Servi (99,5 prosent eierandel) utvikler og produserer kundespesifikke hydraulikksystemer, sylindere og ventiler til offshore, maritim og landbasert industri.
- Fjord Line (44,6 prosent eierandel) er et moderne rederi som tilbyr sjøtransport mellom Norge, Danmark og Sverige. I tillegg til passasjertrafikk har Fjord Line god kapasitet på frakt av alle typer nyttekjøretøy og gods, som håndteres av rederiets cargoavdelinger i Norge og Danmark.
- Petroleum Geo-Services (10,6 prosent eierandel) leverer blant annet seismikk, elektromagnetiske tjenester og reservoaranalyser til oljeselskaper som driver offshorevirksomhet over hele verden.
- Scatec Solar (12,5 prosent eierandel) utvikler, bygger, eier og opererer solenergianlegg over hele verden.
- Benchmark Holdings (11,1 prosent eierandel) forbedrer fiskehelse innen oppdrett gjennom produksjon av spesialfôr, rogn og vaksiner.

Ferd Invest investerer i hovedsak i børstnoterte nordiske aksjeselskaper, ambisjonen er å slå en nordisk aksjeindeks (MSCI Nordic Mid Cap Index). Investeringsteamet fokuserer ikke på referanseindeksen i forvaltningen av porteføljen, men er opptatt av selskapene de investerer i og utviklingen i disse.

Ferd Hedgefond har to mandater. Hedgefond foretar investeringer i ulike typer hedgefond som forvaltes av eksterne hedgefondmiljøer. Målsetningen er å oppnå attraktiv risikojustert avkastning, både i absolutt forstand og relativt til hedgefondindeksen (HFRI FoF: Conservative Index). I Global Fund Opportunities mandatet (GFO), kan Ferd Hedgefond investere i eksternt forvaltede muligheter som ikke passer inn i hedgefondporteføljen.

Ferd Eiendom er en aktiv eiendomsinvestor med ansvar for konsernets eiendomssatsing. Utvikling skjer i hovedsak innenfor boligprosjekter, utvikling og bygging av nye kontorbygg og utvikling av lager/kombinasjonsbygg. Ferd Eiendom gjennomfører prosjekter alene eller i samarbeid med utvalgte partnere. Det gjøres også rene finansielle eiendomsinvesteringer.

Øvrig virksomhet består hovedsakelig av investeringer i eksternt forvaltede private equity fond og hedgefond kjøpt i annenhåndmarkedet. I Øvrig virksomhet inngår også finansielle instrumenter ledelsen kan benytte for å justere den samlede risikoeksponering. I tillegg inngår kostnader til selskapets ledelse, stab og internbank.

Beløp i NOK 1 000	Ferd AS	Ferd Capital	Ferd Invest	Ferd Hedgefond	Ferd Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2016						
Driftsinntekter	2 390 182	1 859 955	- 523	-59 429	678 084	-87 904
Driftskostnader	-177 674	-72 307	-11 302	-13 833	-22 002	-58 231
Driftsresultat	2 212 508	1 787 648	-11 825	-73 262	656 081	-146 135
Balanse 31.12.16						
Investeringer i datterselskaper	12 845 826	9 712 096	-	-	3 037 765	95 965
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	14 783 920	3 197 231	5 262	3 630 412	130	2 693 642
Bankinnskudd / trekk på konsernkonto	482 949	488 315	12 031	-67 344	-422 745	472 692
Øvrige eiendeler	462 080	117 714	8 424	220 104	17 364	98 474
Sum eiendeler	28 574 775	13 515 356	5 282 960	3 783 172	2 632 514	3 360 774

Beløp i NOK 1 000	Ferd AS	Ferd Capital	Ferd Invest	Ferd Hedgefond	Ferd Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2015						
Driftsinntekter	2 684 932	319 149	1 419 496	144 630	336 008	465 648
Driftskostnader	- 120 681	- 33 006	- 9 181	- 11 570	- 20 298	- 46 626
Driftsresultat	2 564 250	286 143	1 410 315	133 060	315 710	419 022
Balanse 31.12.15						
Investeringer i datterselskaper	11 440 623	8 919 426	-	-	2 423 020	98 178
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	14 740 904	1 573 941	6 218 513	3 887 560	130	3 060 760
Bankinnskudd / trekk på konsernkonto	3 285	18 240	53 061	41 352	- 439 971	330 603
Øvrige eiendeler	515 463	104 811	27 132	95 173	63 399	224 948
Sum eiendeler	26 700 276	10 616 418	6 298 707	4 024 085	2 046 577	3 714 489

NOTE 4   **INNTEKTER FRA
FINANSIELLE
INVESTERINGER**

Beløp i NOK 1 000	Utbytter og konsernbidrag fra finansielle investeringer	Urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer	Netto gevinster ved salg av finansielle investeringer	Sum
Investeringer i datterselskaper	1 151 875	1 183 302	-	2 335 177
Noterte aksjer og andeler	161 119	-709 233	596 294	48 180
Unoterte aksjer og andeler	18 534	84 761	77 430	180 725
Hedgefond	41 661	-617 520	379 634	-196 225
Sum 2016	1 373 189	-58 690	1 053 359	2 367 858

Beløp i NOK 1 000	Utbytter og konsernbidrag fra finansielle investeringer	Urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer	Netto gevinster ved salg av finansielle investeringer	Sum
Investeringer i datterselskaper	270 010	498 597	-	768 607
Noterte aksjer og andeler	160 055	134 741	984 989	1 279 785
Unoterte aksjer og andeler	16 766	- 243 420	44 687	- 181 967
Hedgefond	159 060	- 21 576	659 234	796 718
Sum 2015	605 891	368 342	1 688 910	2 663 143

**FINANSIELLE
INSTRUMENTER
OG BRUK AV
VIRKELIG
VERDI**

NOTE 5

Ferds prinsipper ved måling til virkelig verdi, generelt

Ferd benytter den verdsettelsesmetode som ansees å gi det mest representative estimatet på en antatt salgverdi. Et slikt salg forutsettes gjennomført i en velordnet transaksjon på balansedagen. Dette innebærer at for alle eiendeler der det finnes observerbar markedsinformasjon, eller der det nylig er gjennomført en transaksjon, benyttes disse kurser (markedsmetoden). Når en kurs for en identisk eiendel ikke er observerbar, beregnes virkelig verdi ved hjelp av en annen verdsettelsesmetode. Ved verdsettingen benytter Ferd relevante og observerbare data i størst mulig grad.

For alle investeringer der verdien fastsettes ved bruk av en annen verdsettelsesmetode enn markedsmetoden, gjøres det analyser av endringen i verdi fra periode til periode. Det gjennomføres grundige analyser på flere nivåer, både av overordnet i forretningsområdet, av Ferds konsernledelse og til slutt av Ferds styre. Det utarbeides sensitivitetsanalyser for de mest sentrale og kritiske inndata i verdsettelsesmodellen, og i enkelte tilfeller foretas kontrollberegninger av verdsettelsen ved bruk av alternative verdsettelsesmetoder for å bekrefte den beregnede verdi.

Ferd er konsekvent i bruken av verdsettelsesmetode, og endrer normalt ikke prinsippene for verdsettelsen. Endring av prinsipper vil gi lav pålitelighet i rapporteringen og svekket sammenlignbarhet fra periode til periode. Prinsipp for verdsettelse og bruk av verdsettelsesmetode fastsettes for investeringen før den gjennomføres og endres kun unntaksvis og bare dersom endringen fører til en måling som under omstendighetene er mer representativ for virkelig verdi.

Verdsettelsesmetoder

Verdien av datterselskaper er fastsatt ved ta utgangspunkt i selskapenes bokførte egenkapital og justere for ikke bokførte verdiendringer. Underliggende investeringer verdsettes etter samme prinsipper som investeringer eid direkte i Ferd AS, som beskrevet nedenfor.

Investeringer i børsnoterte aksjer verdsettes ved bruk av markedsmetoden. Børskurs for siste gjennomførte transaksjon på markedsplassen legges til grunn.

Investeringer i uoterte aksjer som blir forvaltet internt, verdsettes normalt basert på en inntjeningsmultipl. Ved beregning av verdi (Enterprise Value - EV) benyttes for eksempel EV / EBITDA, EV / EBITA, EV / EBIT og EV / (EBITDA - CAPEX). Ferd innhenter relevante multipler for sammenlignbare selskaper. Multiplene for porteføljeselskapene justeres dersom forutsetningene ikke er like med peer group. Slike forutsetninger kan bestå av kontrollpremie, likviditetsrabatt, vekstforutsetninger, marginer eller tilsvarende. Selskapets resultat som benyttes i verdsettelsen normaliseres for engangseffekter. Til slutt beregnes egenkapitalverdi ved å gjøre fradrag for netto rentebærende gjeld. Dersom det har skjedd en uavhengig transaksjon i markedet, benyttes denne normalt som grunnlag for vår verdsettelse.

Verdsettelse av investeringer i eksternt forvaltede private equity- og hedgefond er basert på rapportert verdi fra fondene (NAV).

Den delen av hedgefondporteføljen som rapporteres under Øvrig er kjøpt i annenhåndsmarkedet, ofte med en betydelig rabatt i forhold til rapportert verdi fra fondene (NAV). Ved måling av disse hedgefondene innhentes anslag fra flere eksterne meglere for å vurdere hvilken rabatt disse hedgefondene omsettes til, sammenlignet med siste rapporterte NAV. Ferd gjør en vurdering av megleranslagene, anslår beste estimat for rabatt og benytter dette estimatet ved verdsettelse av hedgefondene.

Utleieeiendommer er verdsatt ved diskontering av fremtidige forventede kontantstrømmer. Verdien av eiendommer som inngår i byggeprosjekter vurderes løpende til antatt salgverdi. Verdien oppnår ofte et skifte ved oppnådde milepæler. Periodevis sammenlignes våre beregnede verdier mot uavhengige takster.

Nedenfor følger en oversikt over bokført verdi og virkelig verdi av selskapets finansielle instrumenter samt hvordan disse er behandlet i regnskapet. Tabellen er utgangspunkt for den videre informasjonen om selskapets finansielle risiko og henviser til påfølgende noter.

Beløp i NOK 1 000	Investeringer målt til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter målt til amortisert kost		SUM	Virkelig verdi
		Utlån og fordringer	Finansiell forpliktelse		
Anleggsmidler					
Investeringer i datterselskaper	12 845 826	-	-	12 845 826	12 845 826
Andre langsiktige fordringer	-	111 704	-	111 704	111 704
Sum 2016	12 845 826	111 704	-	12 957 530	12 957 530
Sum 2015	11 440 623	100 841	-	11 541 464	11 541 464

Omløpsmidler

Kortsiktige fordringer mot selskap i samme konsern	-	41 401	-	41 401	41 401
---	---	--------	---	--------	--------

Andre kortsiktige fordringer	-	300 636	-	300 636	300 636
Noterte aksjer og andeler	7 411 217	-	-	7 411 217	7 411 217
Unoterte aksjer og andeler	2 475 854	-	-	2 475 854	2 475 854
Hedgefond	4 846 284	-	-	4 846 284	4 846 284
Derivater og renteinvesteringer	50 565	-	-	50 565	50 565
Bankinnskudd	-	482 949	-	482 949	482 949
Sum 2016	14 783 920	824 986	-	15 608 906	15 608 906
Sum 2015	14 740 904	408 633	-	15 149 537	15 149 537

Kortsiktig gjeld

Leverandørgjeld	-	-	1 697	1 697	1 697
Offentlige avgifter	-	-	4 711	4 711	4 711
Gjeld til selskap i samme konsern	-	-	25 856	25 856	25 856
Annen kortsiktig gjeld	-	-	57 840	57 840	57 840
Sum 2016	-	-	90 104	90 104	90 104
Sum 2015	73 578	-	110 539	184 117	184 117

Virkelig verdi hierarki - Finansielle eiendeler og forpliktelser

Ferd inndeler eiendeler og forpliktelser målt til virkelig verdi i balansen i et hierarki basert på grunnlaget for verdsettelsen. Hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler uten justeringer. Et aktivt marked kjennetegnes ved at det gjøres transaksjoner i markedet i verdipapiret med tilstrekkelig hyppighet og volum. Prisinformasjonen skal være løpende oppdatert og representere forventet salgsvederlag. Kun børsnoterte aksjer blir vurdert som nivå 1 investeringer.

Nivå 2: På nivå 2 klassifiseres investeringer hvor det finnes noterte priser, men markedene tilfredsstillers ikke kravene for å regnes som aktive. I tillegg vurderes investeringer hvor verdsettelsen i sin helhet kan avledes fra verdien av andre noterte priser, herunder verdi på underliggende verdipapirer, rentenivå, valutakurs eller lignende. Finansielle derivater som renteswaper og valutaterminer vurderes også som nivå 2 investeringer. Ferd's hedgefondportefølje vurderes å tilfredsstillers kravene til nivå 2. Disse fondene består av sammensatte porteføljer av aksjer, rentepapirer, råvarer og andre omsettelige derivater. For slike fond rapporteres verdi (NAV) løpende og den rapporterte NAV benyttes ved transaksjoner i fondet.

Nivå 3: Alle Ferd's øvrige investeringer vurderes på nivå 3. Dette gjelder investeringer der all informasjon eller deler av informasjonen om verdi ikke kan observeres i markedet. Ferd benytter også verdsettelsesmodeller for investeringer der aksjen har liten eller ingen omsetning. Verdipapirer som verdsettes basert på noterte priser eller rapportert verdi (NAV), men hvor det må gjøres vesentlige justeringer vurderes også på nivå 3. For Ferd gjelder dette private equity- og andre fondsinvesteringer rapportert under øvrige der rapportert NAV må justeres for rabatter. En avstemming i bevegelsen av eiendelene på nivå 3 er vist i en egen tabell.

Ferd allokterer hver enkelt investering til sitt respektive nivå i hierarkiet ved anskaffelse. Overføringer fra et nivå til et annet skjer kun unntaksvis og utelukkende dersom det er skjedd endringer av betydning for nivåinndelingen ved den finansielle eiendelen. Dette kan skje eksempelvis ved at en unotert aksje har blitt børsnotert eller tilsvarende. En overføring mellom nivåene vil i så tilfelle gjøres når Ferd er blitt kjent med endringen.

Tabellen viser hvilket nivå i verdsettelseshierarkiet de ulike målemetodene for konsernets finansielle eiendeler målt til virkelig verdi vurderes å befinne seg:

Beløp i NOK 1 000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2016
Investeringer i datterselskaper	-	-	12 845 826	12 845 826
Noterte aksjer og andeler	7 411 217	-	-	7 411 217
Unoterte aksjer og andeler	-	-	2 475 854	2 475 854
Hedgefond	-	3 707 612	1 138 672	4 846 284
Derivater og renteinvesteringer	-	50 565	-	50 565
Annen kortsiktig gjeld	-	-	-	-
Sum 2016	7 411 217	3 758 177	16 460 352	27 629 746

Beløp i NOK 1 000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2015
Investeringer i datterselskaper	-	-	11 440 623	11 440 623
Noterte aksjer og andeler	7 283 017	-	-	7 283 017

Unoterte aksjer og andeler	-	-	2 144 721	2 144 721
Hedgefond	-	3 887 561	1 289 693	5 177 254
Derivater og renteinvesteringer	-	135 912	-	135 912
Annen kortsiktig gjeld	-	-73 578	-	-73 578
Sum 2015	7 283 017	3 949 894	14 875 038	26 107 949

Avstemming av bevegelsen i eiendeler på nivå 3

Beløp i NOK 1 000	IB 01.01.16	Kjøp / emisjon	Salg og utbetalinger fra investeringer	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i resultatet	Gevinst og tap innregnet i resultatet	UB 31.12.16
Investeringer i datterselskaper	11 440 623	594 803	-372 964	1 183 363	-	12 845 826
Unoterte aksjer og andeler	2 144 721	613 880	-299 135	-9 958	26 346	2 475 854
Hedgefond	1 289 693	179 113	-384 131	-56 228	110 224	1 138 672
Sum	14 875 038	1 387 796	-1 056 230	1 117 177	136 570	16 460 352

Beløp i NOK 1 000	IB 01.01.15	Kjøp / emisjon	Salg og utbetalinger fra investeringer	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i resultatet	Gevinst og tap innregnet i resultatet	UB 31.12.15
Investeringer i datterselskaper	10 824 395	117 630	-	498 597	-	11 440 622
Unoterte aksjer og andeler	2 215 184	486 274	-358 003	-243 420	44 687	2 144 722
Hedgefond	1 759 410	199 069	-730 396	-445 596	507 206	1 289 693
Sum	14 798 989	802 973	-1 088 399	-190 419	551 893	14 875 038

Oversikt over benyttede inndata og sensitivitetsanalyse

Nedenfor presenteres en oversikt over de mest sentrale forutsetninger benyttet ved måling av virkelig verdi av Ferd's investeringer, allokert til nivå 3 i hierarkiet. Vi viser også hvor sensitive verdien av investeringene er for endringer i forutsetningene.

Beløp i NOK 1 000	Balansført verdi per 31.12.16	Benyttede og implisitte EBITDA multipler	Verdi, dersom multipel reduseres med 10 prosent	Verdi, dersom multipel økes med 10 prosent	Benyttet diskonterings- rente	Verdi, dersom renten økes med 1 prosentpoeng	Verdi, dersom renten reduseres med 1 prosentpoeng
Investering i Ferd Eiendom AS ¹⁾	3 037 765	-	-	-	6,6 % - 13,0 %	3 124 700	4 232 119
Øvrige investeringer i datterselskaper	9 808 061	8,8 - 13,9	8 054 000	10 745 000	-	-	-
Beløp i NOK 1 000							
Hedgefond ²⁾	1 138 672	-	-	-	20 % - 88 %	1 074 401	1 199 765

1) Ca 77 % av Ferd Eiendom AS' portefølje er utleieeiendommer og sensitive for endring i diskonteringsrente.

2) Ca 50 % av hedgefondene på nivå 3 er sensitive for endring i rabatt.

Det har i perioden ikke vært vesentlige endringer knyttet til selskapets risikostyring.

VERDIFALLSRISIKO OG ALLOKERING AV KAPITAL

Ferds allokering av kapitalen må være i tråd med eiers risikotoleranse. Et mål på denne risikotoleranse er hvor stort verdifall målt i kroner eller prosent eier aksepterer i tilfelle markedene Ferd er eksponert mot skulle oppleve kraftige og raske fall. Verdifallsrisikoen legger føringer på hvor stor andel av egenkapitalen som kan være investert i aktiva med høy risiko for verdifall. Dette måles og følges opp ved hjelp av stresstester. Tapsrisikoen blir vurdert som et mulig samlet verdifall uttrykt i kroner og som prosent av egenkapitalen. Ferds langsiktighet gjør at eier kan akseptere store svingninger i verdijustert egenkapital.

KATEGORIER AV FINANSIELL RISIKO

Likviditetsrisiko

Ferd har likviditet i fokus. Ferd legger til grunn at avkastningen fra finansielle investeringer skal bidra til å dekke løpende renteutgifter. Det er derfor viktig at Ferds balanse er likvid og at muligheten til å realisere aktiva samsvarer godt med løpetiden på gjelden. Ferd stiller krav om at under normale markedsforhold skal minst 4 milliarder kroner av de finansielle investeringene bestå av aktiva som kan realiseres i løpet av et kvartal. Dette ivaretas først og fremst gjennom investeringer i børsnoteerte aksjer og hedgefond. Forøvrig henvises til informasjon om Ferds lånefasiliteter, herunder oversikt over forfallsstruktur på gjelden i note 16.

Valutarisiko

Ferd har et bevisst forhold til valutaeksponering. Vi legger til grunn at Ferd alltid vil ha en viss andel av egenkapitalen investert i euro, amerikanske dollar og svenske kroner, og sikrer derfor normalt ikke valutaeksponering til norske kroner.

Ferd har følgende utestående valutaderivater på morselskapsnivå per 31.12.16:

Beløp i NOK 1 000	Valutakjøp		Valutasalg	
	Valuta	Beløp	Valuta	Beløp
		3 476		
	NOK	600	USD -	400 000
		1 813		
	NOK	880	EUR -	200 000

SENSITIVITETSANALYSE, VERDIFALLSRISIKO INVESTERINGSVIRKSOMHET

Stresstesten er basert på en inndeling av Ferds egenkapital i ulike aktivaklasser, som utsettes for verdifall som følger:

- Norske aksjemarkedet faller 30 prosent
- Internasjonale aksjemarkeder faller 20 prosent
- Eiendom faller 10 prosent
- Kronekursen styrkes 10 prosent

For å nyanse beregningene gjøres det en vurdering av om Ferds investeringer antas å falle mer eller mindre enn markedet. Det legges for eksempel til grunn at de unoterte investeringene i et stresstestscenario har et verdifall på 1,0-1,3 ganger det norske aksjemarkedet.

Beløp i NOK 1 000	2016	2 015
Kursrisiko: Norske aksjer faller 30 %	-4 600 000	-4 100 000
Kursrisiko: Internasjonale aksjer faller 20 %	-2 100 000	-1 700 000
Kursrisiko: Eiendom faller 10 %	- 400 000	- 300 000
Valutarisiko: Kronekursen styrkes med 10 %	-1 400 000	-1 200 000
Sum verdifall i verdijustert egenkapital	-8 500 000	-7 300 000

Verdifall i % av verdijustert egenkapital	30%	28%
---	-----	-----

NOTE 7**AKSJER OG ANDELER I ANDRE SELSKAPER MED EIERANDEL
OVER 10 %**

	Forretningskontor	Eierandel
Datterselskap		
Elopak AS	Røyken	100,0 %
FC Well Invest AS	Bærum	100,0 %
FC-Invest AS	Bærum	100,0 %
Ferd Aibel Holding AS	Bærum	100,0 %
1912 Top Holding AS	Bærum	99,5 %
Ferd Eiendom AS	Bærum	100,0 %
Ferd Malta Holdings Ltd	Malta	100,0 %
Ferd MG Holding AS	Bærum	99,2 %
Ferd Sosiale Entreprenører AS	Bærum	100,0 %
Norse Crown Company Ltd. AS	Bærum	100,0 %
Swix Sport AS	Oslo	100,0 %
Anleggsaksjer og -andeler > 10 % eierandel		
Herkules Capital I AS		40,0 %
Omløpsaksjer og andeler > 10 % eierandel		
BC SPV I AS		75,8 %
Broodstock Capital Partners AS		40,0 %
Credo Invest nr 9 AS		50,3 %
Credo Invest nr 10 AS		91,3 %
Fjord Line AS		44,6 %
Energy Ventures II AS		26,0 %
Energy Ventures II KS		22,1 %
Energy Ventures III AS		25,0 %
Energy Ventures III GP LP		25,0 %
Energy Ventures III LP		18,7 %
Herkules Private Equity Fund II (LP-I) Limited		74,5 %
Herkules Private Equity Fund III (LP-I) Limited		25,1 %
Intera Fund I		12,0 %
Nordic Microfinance Initiative AS		14,2 %
Norwegian Microfinance Initiative AS		12,5 %
NMI Frontier		12,5 %
NMI Fund III		21,6 %
NMI Global		12,50%
Petroleum Geo-Services ASA		10,60%
Rolighedsvej, 9990 Skagen ApS		50,00%
Scatec Solar ASA		12,50%
SPV Herkules II LP		81,50%
SPV Verdane Winds		43,60%
The Future Group AS		14,50%

Skattekostnad består av

Beløp i NOK 1 000	2016	2015
Betalbar inntektsskatt	111 730	69 025
Endring i utsatt skatt	-113 095	136 730
Skatt relatert til tidligere år	-27 968	- 16 877
Betalt kildeskatt	19 238	13 030
Skattekostnad	-10 096	201 908

Betalbar skatt i balansen

Beløp i NOK 1 000	2016	2015
Årets betalbare skatt	111 730	69 025
Avgitt konsernbidrag	-44 061	- 59 559
Betalt forhåndsskatt	- 10 321	-
Betalbar skatt fra tidligere år	-	- 9 467
Betalbar skatt i balansen	57 347	-

Avstemming fra nominell til effektiv skattesats

Beløp i NOK 1 000	2016	2015
Resultat før skattekostnad	2 364 123	2 024 665
Forventet skattekostnad etter nominell skattesats (25 %)	591 031	546 659
Ikke skattepliktige gevinster/tap og utdelinger på verdipapirer	-487 923	- 414 993
Urealiserte verdiendringer på verdipapirer	-139 566	- 10 890
Justering av skatt tidligere perioder	11 354	- 16 877
Betalt kildeskatt	19 238	13 030
Skatt ført over OCI	-	- 522
Effekt av endring i skattesats	-10 282	- 28 789
Justering av utsatt skatt tidligere perioder *)	-	112 095
Skatteeffekten av andre permanente forskjeller	6 052	2 195
Skattekostnad	-10 096	201 908
Effektiv skattesats	-0,4 %	10,0 %

Utsatt skatt

Beløp i NOK 1 000	2016	2015
Fordringer	- 5 109	- 5 321
Gevinst- og tapskonto	2 357	3 069
Finansielle instrumenter	12 135	- 10 113
Varige driftsmidler	151	234
Avsetninger	- 1 025	5 323
Netto pensjoner	- 7 495	- 7 502
Aksjer og andeler	245 760	413 491
Fremførbart underskudd *)	-	- 39 322
Balanseført verdi 31.12, utsatt skatteforpliktelse	246 775	359 859

Endring i netto balanseført utsatt skatt

Beløp i NOK 1 000	2016	2015
Balanseført verdi 1.1.	359 859	223 128
Resultatført i perioden	- 113 095	137 253
Skatt ført mot totalresultatet (estimatavvik, pensjoner)	11	- 522
Balanseført verdi 31.12	246 775	359 859

*) Ferd inngikk et forlik med myndighetene 8. april 2016 og fikk fullt medhold i spørsmålet om fradragsrett for suksesshonorarer for inntektsåret 2013. Da tidligere år ikke var en del av forliket er fradragene for årene før 2013 ikke endelig avklart. Vi kan derfor regnskapsmessig ikke balanseføre utsatt skattefordel knyttet til disse årene.

NOTE 9**LØNSKOSTNADER OG GODTGJØRELSER**

Beløp i NOK 1 000	2016	2015
Lønn	93 665	63 544
Sosiale avgifter	8 109	10 878
Pensjonskostnader (se note 15)	6 437	7 828
Andre ytelser	2 931	3 309
Sum	111 142	85 559

Gjennomsnittlig antall årsverk	37	36
--------------------------------	----	----

Lønn og honorarer til konsernsjef

Beløp i NOK 1 000	Lønn	Bonus	Naturalytelser	Pensjon
John Giverholt	3 553	1 627	259	1 595

Konsernsjefens bonusordning er begrenset oppad til 6 0 mill. Bonus er basert på oppnådde resultater i konsernet.

Konsernsjefen omfattes av Ferd's kollektive pensjonsordninger for lønn under 12 G. Dette er en innskuddsordning (se også note [15](#)). Konsernsjefen har dessuten en ytelsesordning for pensjonsgrunnlaget som er høyere enn 12 G men oppad begrenset til ca 2,4 mill., samt en førtidspensjonsordning som gir mulighet til å fratruke ved oppnådd 65 års alder.

Konsernsjefen har rett til 9 måneders etterlønn dersom han må fratruke sin stilling.

Honorarer til styret

Det er ikke utbetalt særskilt honorar for styreverv i Ferd AS.

NOTE 10**ANDRE DRIFTSKOSTNADER**

Beløp i NOK 1 000	2016	2015
Leie av bygninger o.l.	6 230	6 337
Honorarer til advokater, konsulenter og revisor	38 511	19 175
Reisekostnader	2 016	2 016
Tap og endring i nedskrivning på fordringer	-	- 12 836
Andre kostnader	18 410	19 150
Sum	65 167	33 841

NOTE 11**KOSTNADSFØRTE HONORAR TIL REVISORER**

Oversikt over honorar til selskapets revisor, revisjons- og rådgivningsselskapet Ernst & Young AS:

Beløp i NOK 1 000	2016	2015
Revisjonshonorar	1 204	1 089
Andre tjenester utenfor revisjon	3 566	446
Sum	4 770	1 535

Andre tjenester utenfor revisjon er i hovedsak due diligence tjenester samt bistand til oversettelse av årsregnskap.

Alle beløp er eks mva.

NOTE 12

VARIGE DRIFTSMIDLER

2016

Beløp i NOK 1 000	Bygninger og tomter	Driftsløsøre og inventar	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	3 921	19 988	23 909
Tilgang	72	704	775
Avgang	-	- 2 346	- 2 346
Anskaffelseskost 31.12.	3 993	18 346	22 338

Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.		14 633	14 633
Årets avskrivninger		1 365	1 365
Avgang avskrivninger		- 2 000	- 2 000
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.		13 999	13 999

Balanseført verdi 31.12.	3 993	4 347	8 339
---------------------------------	--------------	--------------	--------------

Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler	-	4-10 år
Avskrivningsplan		Lineær

Årlig leie av ikke balanseførte driftsmidler	6 384
--	-------

2015

Beløp i NOK 1 000	Bygninger og tomter	Driftsløsøre og inventar	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	3 921	20 746	24 667
Tilgang	-	1 366	1 366
Avgang	-	- 2 124	- 2 124
Anskaffelseskost 31.12.	3 921	19 988	23 909

Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.		14 564	14 564
Årets avskrivninger		1 282	1 282
Avgang avskrivninger		- 1 212	- 1 212
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.		14 633	14 633

Balanseført verdi 31.12.	3 921	5 355	9 275
---------------------------------	--------------	--------------	--------------

Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler	-	4-10 år
Avskrivningsplan		Lineær

Årlig leie av ikke balanseførte driftsmidler	6 337
--	-------

NOTE 13**BANKINNSKUDD**

Blant balanseførte bankinnskudd inngår følgende bundne midler:

Beløp i NOK 1 000	2016	2015
Skattetrekkkonto	4 731	4 624

NOTE 14**AKSJEKAPITAL OG
AKSJONÆRINFORMASJON**

Aksjekapitalen i selskapet per 31.12.16 består av 183 267 630 aksjer med pålydende NOK 1,-.

Eierstruktur

Aksjonærene i selskapet per 31.12.16 var:

	Antall aksjer Eierandel	
Ferd Holding AS	183 267 630	100,00%

Ferd AS er datterselskap av Ferd Holding AS som igjen er datterselskap av Ferd JHA AS. Ferd deler forretningskontor med sine morselskap på Lysaker i Bærum. For konsernregnskapet til Ferd JHA AS, ta kontakt med Ferd.

**Aksjer eid indirekte av daglig leder og styremedlemmer i
Ferd AS:**

	Stemmeandel Eierandel	
Johan H. Andresen	69,94%	15,20%

Barna til Johan H. Andresen eier 84,8 % av Ferd AS indirekte gjennom aksjeeie i Ferd Holding AS.

NOTE 15**PENSJONSKOSTNADER OG -
FORPLIKTELSER****FERDS PENSJONSORDNINGER**

Ferd har etablert pensjonsordninger i samsvar med norske lovkrav. De ansatte deltar i en innskuddsbasert pensjonsordning for lønn under 12G.

For lønn over 12 G har Ferd etablert en pensjonsordning som innebærer at de ansatte opptjener en pensjonsrettighet hvert år. Samtidig med etableringen ble ordningen lukket for nyansatte. Rettigheten består av en andel av lønnen over 12 G, samt en avkastningskomponent som avhenger av den ansattes valgte risikoprofil. Pensjonsordningen har mange fellestrekk med en innskuddsordning, men ettersom Ferd ikke gjennomfører løpende utbetalinger til et fond, men har valgt å sitte med avkastningsrisikoen selv, skal ordningen regnskapsmessig klassifiseres som en ytelsesordning. Ferd har innregnet forpliktelsen som en pensjonsforpliktelse og kostnadsfører de løpende innskuddene og den løpende avkastningen etter hvert som de pådras.

Konsernledelsen har dessuten en førtidspensjonsordning som gir de anledning til å gå av fra fylte 65 år. Dette er også en ytelsesordning.

Økonomiske forutsetninger per 31. desember	2016	2015
Diskonteringsrente	2,00%	1,90%
Forventet lønnsvekst	2,50%	2,50%
Fremtidig forventet pensjonsregulering	1,75%	1,75%
Forventet regulering av G	2,25%	2,25%

YTELSBASERTE PENSJONSORDNINGER**Spesifikasjon av innregnet forpliktelse**

Beløp i NOK 1 000	2016	2015
Nåverdi av ikke-fondsbaserte pensjonsforpliktelser	31 227	30 007
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-	-
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i balansen	31 227	30 007

Bevegelse i forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000	2016	2015
Forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 01.01	30 007	24 659
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2 087	3 053
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	1 262	361
Estimatavvik på pensjonsforpliktelsen	- 47	1 934
Utbetalte ytelser	- 2 237	-
Forpliktelser for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 31.12.	31 227	30 007

Estimatavvik innregnet i totalresultat

Beløp i NOK 1 000	2016	2015
Årets estimatavvik på pensjonsforpliktelsen (ytelsesbaserte ordninger)	47	- 1 934
Netto resultatført estimatavvik for ytelsesbaserte ordninger	47	- 1 934

Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskap

Beløp i NOK 1 000	2016	2015
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2 244	3 053
Pensjonskostnad på innskuddsordninger	4 193	4 094
Sum pensjonskostnader innregnet i resultatregnskapet som lønnskostnader	6 437	7 147
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	1 261	361
Sum pensjonskostnader innregnet i resultatregnskapet som rentekostnader	1 261	361

**KORTSIKTIG RENTEBÆRENDE
GJELD****NOTE 16**

Beløp i NOK 1 000	Lånebeløp i NOK 2016	Lånebeløp i NOK 2015
NOK	-	-
Kortsiktig rentebærende gjeld 31.12 til pålydende	-	-
Aktiverte opptrekkskostnader	-14 442	-21 292
Balanseført verdi 31.12.	-14 442	-21 292

Ferd har en samlet lånefasilitet på 6 milliarder NOK. Opptrekkskostnader knyttet til fasiliteten er periodisert over løpetiden. Da vi ikke har opptrekk på lånefasiliteten klassifiseres de aktiverte opptrekkskostnadene som andre fordringer.

NOTE 17**TRANSAKSJONER OG MELLOMVÆRENDER MED SELSKAP I SAMME KONSERN**

Ferd AS har følgende utlån og mellomværender mot andre foretak i samme konsern:

Beløp i NOK 1 000	2016	2015
Fordringer		
Kortsiktige fordringer mot foretak i samme konsern	41 401	118 691
Sum fordringer	41 401	118 691
Gjeld		
Kortsiktig gjeld til foretak i samme konsern	25 856	71 124
Sum gjeld	25 856	71 124

Alle konserninterne mellomværender forrentes med 6 mnd NIBOR + 1,5%-poeng.
Langsiktige lån forrentes til antatte markedsbetingelser.

Beløp i NOK 1000	2016	2015
Utbytter og konsernbidrag		
Utbytter	1 072 945	88 790
Konsernbidrag	78 930	181 220
Sum inntekter fra finansielle investeringer	1 151 875	270 010
Tjenester fakturert til konsernselskaper		
Stabstjenester	358	7 368
Eiendomsforvaltning	15 656	15 737
Sum inntekter	16 014	23 105
Renter på konserninterne lån og mellomværender		
Renteinntekt	5 593	6 352
Rentekostnader	- 6 274	-
Netto renteinntekter	- 682	6 352

**BETINGEDE OG IKKE BALANSEFØRTE
FORPLIKTELSER****NOTE 18****Garantiansvar og ikke balanseførte forpliktelser**

Beløp i NOK 1 000

	2016	2015
Forpliktelser til å yte egenkapitalinnskudd i datterforetak og andre foretak	175 000	343 500
Andre forpliktelser ovenfor datterselskaper	350 000	350 000
Ikke utbetalt, men kommittert kapital til fondsinvesteringer	881 815	702 106
Sum	1 406 815	1 395 606

Betingede forpliktelser og tvister

Ferd AS er for tiden ikke part i noen tvister.

Hendelser etter balansedagen

Det foreligger ingen kjente hendelser etter balansedagen som påvirker regnskapet for 2016.